

Oslo tingrett
Postboks 8023 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 21. mars 2012
Dok.ref: 301063-505-2137184.1
Saksansvarlig advokat:
Cato Schiøtz

VEDRØRENDE PRESSENS ADGANG TIL Å FØLGE FORHANDLINGENE FRA OVERFØRINGSDOMSTOLENE

1. INNLEDNING

Vi viser til brev fra Oslo tingrett av 15. mars 2012 (Brevet), der det fremgår at det 1) ikke vil bli opprettet egne presselokaler ved overføringsdomstolene i forbindelse med 22. juli-saken og at 2) pressen ikke vil bli gitt adgang til lokalene der forhandlingene overføres til fornærmede og etterlatte. Vi representerer Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforening i denne saken.

Begge de to ovennevnte avgjørelsene forutsetter at straffeprosessloven § 96 c nytt andre ledd settes i kraft før hovedforhandling. Brevet må likevel forstås slik at Oslo tingrett allerede har bestemt seg for hvilke beslutninger retten *vil komme til*.

Når det gjelder avgjørelsen om at det ikke vil bli opprettet egne presselokaler, vil det ikke være adgang til å anke beslutninger etter straffeprosessloven § 96 c nytt andre ledd. Under punkt 2 vil vi derfor anmode Oslo tingrett til å revurdere det standpunktet retten har fremmet i Brevet.

Med hensyn til avgjørelsen om at pressen ikke skal gis adgang til å følge forhandlingene fra overføringsdomstolene, vil dette være en kjennelse etter straffeprosessloven § 125. Under punkt 3 vil vi primært også i relasjon til dette spørsmålet anmode Oslo tingrett om å revurdere sitt standpunkt, ettersom det ikke er grunnlag for en kjennelse med et slikt innhold. Subsidiært vil vi anføre at tingrettsdommer Arntzen er inhabil med hensyn til å treffe en slik kjennelse. I tillegg ber vi om at en eventuell kjennelse treffes så snart det er formell adgang til det, slik at det gis en reell mulighet til overprøving.

2. DET BØR TILRETTELEGGES FOR OVERFØRING TIL EGNE PRESSEROM

Oslo tingrett har begrunnet sin beslutning om at saken ikke skal overføres til lokale presserom med at de praktiske utfordringene er for store, og at kostnadene er for høye.

Denne vurderingen tar ikke tilstrekkelig høyde for sakens viktighet og regionale karakter. Fornærmede og etterlate i saken kommer fra alle kanter av landet, og det har derfor stor betydning at regional presse også gis mulighet til å følge saken direkte.

Pressens adgang til å følge rettsforhandlinger er en vital rettssikkerhetsgaranti og er nedfelt i EMK artikkel 6 og 10. Pressens frie adgang til å følge rettsforhandlinger skal sikre en rettferdig rettergang og sørge for at allmennhetens tillitt til rettssystemet blir ivaretatt. Disse hensyn gjør seg også gjeldende på regionalt plan. I en sak der fornærmede og etterlate er spredt over hele landet er det særlig viktig at regional presse gis mulighet til å ivareta sine respektive lokalsamfunns interesser på en fyllestgjørende måte.

I tillegg vil rettens beslutning innebære at pressen må gis rett til å følge rettsforhandlingene sammen med etterlate og pårørende jf. om dette nedenfor. I den grad hensynet til likebehandling av fornærmede og etterlatte i Oslo tingrett og overføringslokalene skal tillegges vekt, bør derfor retten komme til at det skal tilrettelegges for overføring til egne presselokaler eller presseområder i overføringslokalene.

Ovennevnte hensyn må veie tyngre enn domstolsadministrasjonens økonomi, og Oslo tingrett anmodes derfor om å omgjøre sin beslutning.

Det bemerkes for øvrig at det kan være mulig å benytte skillevegger i de lokalene som allerede er planlagt brukt i forbindelse med overføringen. På den måten skilles berørte parter og presse uten at det vil føre til omfattende kostnader.

3. **PRESSEN KAN IKKE NEKTES ADGANG TIL OVERFØRINGSLOKALENE**

Slik straffeprosessloven § 96 c nytt andre ledd vil bli utformet, er det adgang til å beslutte at *"fornærmede, etterlatte og deres representanters deltakelse [i rettsmøtet] skal skje ved fjernmøte eller ved at de mottar lyd- og bildeoverføring fra rettslokalet ..."*

Loven gir uttrykk for at overføringen er å regne som deltakelse i rettsmøtet, og indikerer at de alminnelige reglene for gjennomføring av rettsmøter, herunder møteoffentlighet jf. domstolloven § 124, kommer til anvendelse.

Denne forståelsen er solid forankret i Prop.65 L (2011-2012), hvor det *"understrektes at overføring til andre lokaler hvor de fornærmede og etterlatte følger rettsmøtet er en del av rettsmøtet på lik linje med selve rettslokalet i domstolen. Tilsvarende gjelder dersom rettsmøtet overføres til egne lokaler for presse eller publikum. Reglene som gjelder for gjennomføringen av rettsmøtet kommer således til anvendelse for alle de tilstøtende lokalene. Dette gjelder for eksempel regler om dommerstyring, offentlighet og referatforbud."*(vår utheving)

På tross av ovennevnte synes det som om Oslo tingrett mener at forarbeidsuttalelser som forutsetter at det kan tilrettelegges for egne presselokaler likevel innebærer at reglene om møteoffentlighet ikke kommer til anvendelse. Dette er det ikke grunnlag for. Det faktum at møteoffentligheten kan ivaretas ved at kun deler av lokalene, eller egnede rom, gjøres tilgjengelig for pressen, er ikke ensbetydende med at reglene om møteoffentlighet som

utgangspunkt ikke kommer til anvendelse. Ordningen med egne presselokaler skisserer kun *hvordan* kravet til møteoffentlighet kan innfris.

Den forestående lovtekst er, i lys av forarbeidelse, følgelig klar på at møteoffentlighet gjelder også for overføringslokaler etter straffeprosessloven § 96 c nytt andre ledd.

Oslo tingrett kan dermed kun nekte offentlighet i overføringslokalene med utgangspunkt i domstolloven § 125. De hensyn Oslo tingrett har vist til danner ikke grunnlag for et slikt unntak, og vi kan ikke se at det foreligger andre grunnlag for å unnta overføringene fra offentligheten.

Pressen kan således ikke nektes adgang til overføringslokalene.

Under enhver omstendighet må en avgjørelse om å unnta overføringslokalene fra offentligheten skje ved en kjennelse jf. domstolloven § 125. En slik kjennelse kan ankes, og det bes derfor om at Oslo tingrett treffer sin eventuelle avgjørelse etter domstolloven § 125 så fort det formelt er adgang til det, slik at ankeadgangen ikke blir illusorisk.

I tillegg understreker vi at problemstillingen knyttet til møteoffentlighet kun blir satt på spissen dersom retten opprettholder sin avgjørelse om å ikke tilrettelegge for egne presselokaler. Egne presselokaler vil fullt ut ivareta interessene til fornærmede og etterlatte samtidig som de vil ivareta hensynene som begrunner møteoffentlighet.

Avslutningsvis vises det til at tingrettsdommer Arntzen allerede har gitt uttrykk for hvordan hun ser på saken gjennom Brevet. Hun er således inhabil i forbindelse med en eventuell avgjørelse om å unnta overføringslokalene fra offentligheten.

4. AVSLUTNING

Det er av stor betydning at lokalpresse får anledning til å følge forhandlingene fra 22. juli-saken i overføringslokalene. Det er kun på den måten lokal presse får en reell mulighet til å ivareta sin rolle på vegne av fornærmede, etterlatte og det allmenne publikum over hele landet.

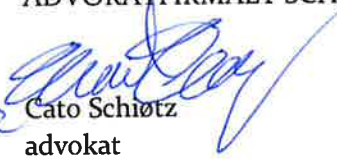
Ved å tilrettelegge for egne presselokaler eller presseområder vil alle interesser ivaretas på en fyllestgjørende måte. Hensynet til økonomi kan ikke tillegges avgjørende i en slik sammenheng, og Oslo tingrett anmodes derfor til å revurdere sitt standpunkt.

Dersom det ikke legges særskilt til rette for pressedeltakelse, vil de alminnelige reglene om møteoffentlighet komme til anvendelse. Her er den forestående lovteksten og forarbeider klar. Det er heller ikke grunnlag for å gjøre unntak fra hovedregelen om møteoffentlighet. Konsekvensene av at det ikke legges til rette for egne presseområder eller presselokaler er derfor at pressen får adgang til overføringslokalene sammen med fornærmede og etterlatte. Hensynet til likebehandling kan derfor kun ivaretas ved at det legges til rette for egne presselokaler.

Dersom Oslo tingrett likevel velger ikke å legge til rette for egne presselokaler samtidig som retten vurderer å treffe en kjennelse etter domstoloven § 125, bes det om at kjennelsen treffes så snart det er formelt adgang til det.

Med vennlig hilsen

ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS

for

Cato Schiøtz
advokat

cato.schiotz@schjodt.no